

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Філологічний факультет

Кафедра сучасної української мови

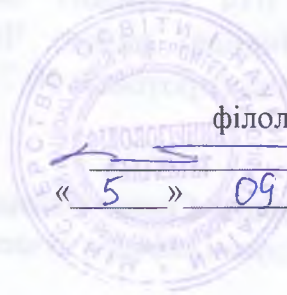
“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан

філологічного факультету

проф. Бунчук Б.І.

2022 року

« 5 » 09

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

Сучасна українська мова (синтаксис простого речення)

Освітньо-професійна
програма

«Українська мова та література»

Спеціальність

014 Середня освіта

Галузь знань

01 Освіта / Педагогіка

Рівень вищої освіти

перший бакалаврський

Факультет

філологічний

Мова навчання

українська

Чернівці – 2022

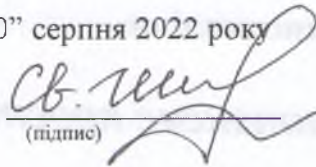
Робоча програма навчальної дисципліни «Сучасна українська мова (синтаксис простого речення)» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Українська мова та література» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, що затверджена Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (протокол № 7 від 30 червня 2022 р.).

Розробники: **Шабат-Савка Світлана Тарасівна** – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри сучасної української мови.

Затверджено на засіданні кафедри сучасної української мови

Протокол № 1 від “30” серпня 2022 року

Завідувач кафедри

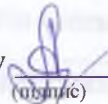

(підпис)

Шабат-Савка С. Т.
(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною радою інституту / факультету

Протокол № 2 від “5” вересня 2022 року

Голова методичної ради інституту / факультету

(підпис)

Антофійчук А. М.
(прізвище та ініціали)

© Шабат-Савка С. Т., 2022

© Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича, 2022

1. Мета навчальної дисципліни – ознайомити студентів із односкладними, неповними та простими ускладненими реченнями, із реченневими еквівалентами, що виформовують синтаксичну систему української мови і забезпечують її функціонування як основного засобу комунікативної та мислетвірної діяльності людей; репрезентувати дискусійні та проблемні питання синтаксису односкладного речення; увиразнити ключові питання аналізу простого ускладненого речення; представити вчення про реченневі еквіваленти; розвивати навички визначення тих чи тих пунктограм у реченні й тексті; здійснити аналіз особливостей вивчення синтаксичних конструкцій у шкільній лінгводидактиці.

Дисципліна «Сучасна українська мова (синтаксис простого речення)» належить до переліку обов'язкових навчальних дисциплін підготовки бакалавра спеціальності «Середня освіта (українська мова та література)». Вона забезпечує формування у здобувачів вищої освіти професійно-орієнтованої компетентності, передбачає оволодіння знаннями, уміннями і навичками аналізу синтаксичних одиниць, виокремленню односкладних речень, простих ускладнених конструкцій, реченневих еквівалентів, визначенню їхнього функційного потенціалу в різних дискурсивно-жанрових формах української мови.

Синтаксис належить до визначальних розділів мовознавства, оскільки у його сфері перебувають синтаксичні конструкції, що забезпечують комунікативну функцію мови. Усебічне вивчення синтаксису односкладного речення, синтаксичних параметрів простих ускладнених конструкцій сприяє закріпленню у студентів попередньо набутих знань із лексикології, фразеології, морфології, пунктуації, ще глибшому засвоєнню комунікативної граматики української мови, сучасних антропоорієнтованих лінгвістичних напрямів – дискурсології та лінгвопрагматики.

Курс «Сучасна українська мова (синтаксис простого речення)» передбачає вдосконалення практичних навичок та вмінь при синтаксичному аналізі різних типів речень, поглиблення знань щодо визначення ключових понять синтаксису як окремого розділу граматики в закладах загальної середньої освіти.

2. Результати навчання:

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати загальні та спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі середньої освіти, пов'язані з методикою викладання української мови та літератури в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає впровадження інновацій.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Уміння вільно і грамотно здійснювати усну й письмову комунікацію українською мовою.

ЗК 2. Здатність критично та відповідально застосовувати інформаційні та комунікаційні технології в практичній діяльності.

ЗК 5. Здатність розвивати творче мислення, потребу в постійному інтелектуальному самовдосконаленні, зокрема до вибудовування та втілення власної стратегії навчання упродовж життя (навчання та самоосвіта), коригування

власної професійної діяльності в контексті основних професійних вимог до вчителя.

ЗК 11. Уміння ведення дискусії, здатність здійснювати власне дослідження на належному рівні.

ЗК 12. Здатність до пошуку, систематизації та узагальнення інформації з різних джерел.

Фахові компетентності:

ФК 1. Уміння реалізовувати знання з основних понять і концепцій сучасної мовознавчої й літературознавчої науки, вільно оперувати мовознавчим та літературознавчим матеріалом; критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки, виокремлювати й кваліфікувати наукові проблеми в цій галузі.

ФК 11. Знання теорій української фонетики, фонології, морфології, лексикології, фразеології, лексикографії, синтаксису; вміння інтерпретувати та обґрунтувати думки різних дослідників з відповідної проблеми.

ФК 13. Здатність підпорядковувати стиль свого мовлення до відповідних комунікативних умов, дотримуватись вимог літературної мови та доречно застосовувати її засоби виразності.

ФК 17. Знання особливостей планування роботи з української мови; видів планування; норм оцінювання письмових робіт учнів; типів уроків з української мови.

ФК 20. Дотримання принципів академічної доброчесності.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Вільно володіти українською мовою, вміти послуговуватись нею у професійному спілкуванні.

ПРН 9. Аналізувати, систематизувати та поширювати передовий педагогічний досвід.

ПРН 17. Аналізувати мовні одиниці, визначати їх взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 15. Застосовувати комплекс здобутих філологічних знань для розв'язання професійних завдань.

ПРН 19. Здійснювати лінгвістичний аналіз текстів різноманітних стилів та жанрів, володіти основними поняттями, концепціями і фактами сучасного мовознавства, вільно оперувати мовознавчим матеріалом та термінологією.

У результаті засвоєння програмового матеріалу студенти повинні:

знати:

- історію вивчення простого речення в практиці лінгвістичних студій та в лінгводидактиці;
- диференціювати спільне та відмінне між двоскладними та односкладними реченнями, засоби вираження головного члена в односкладних реченнях дієслівного та іменного класу;

- основні аспекти дослідження мовних явищ (синтаксис односкладних речень; прості ускладнені конструкції);
- структурні та змістові параметри неповних речень; типи еліптичних речень; різновиди реченнєвих еквівалентів;
- типологію простого ускладненого речення,
- специфіку речень із сурядними рядами словоформ та однорідними членами речення;
- обсяг термінопонять „модальність”, „суб’єктивна модальність”, „модус”;
- особливості речень, ускладнених суб’єктивно-модальними формами та звертаннями;
- пунктуаційні норми сучасної української літературної мови;
- основні досягнення й тенденції в лінгводидактичного забезпечення синтаксису простого речення;

розуміти:

- лінгвальну природу односкладних речень та критерії їхнього поділу на структурно-семантичні та функціональні різновиди;
- просте ускладнене речення як системну одиницю, що має план змісту і план форми;
- синтаксис як найвищий мовний рівень, що увиразнює специфіку української мови;
- динаміку лінгвістичних досліджень у галузі синтаксису, зумовлену виходом найновіших праць у граматичній царині української лінгвістики та лінгводидактики;
- важливість поглядів вітчизняних дослідників на становлення теорії односкладності (С. Смаль-Стоцький, О. Синявський, Ю. Шерех, К. Німчинов, І. Вихованець, Н. Гуйванюк, І. Слинько та ін.) в академічному та шкільному дискурсі.

уміти

- комплексно аналізувати прості речення за схемою синтаксичного розбору;
- розрізняти односкладні речення дієслівного та іменного класу,
- визначати на основі тих чи тих засобів вираження головного члена особові чи безособові речення;
- виокремлювати односкладні номінативні, генітивні та квантитативно-генітивні речення;
- аналізувати контекстуальні, ситуативні та еліптичні неповні речення;
- визначати ускладнювальні компоненти речення: сурядні ряди словоформ, різнотипові напівпредикативні звороти, вставні та вставлені конструкції, частки й вигуки, звертання; наводити приклади конструкцій із відповідним мовним явищем;
- розставляти розділові знаки в реченнях та правильно їх інтонувати;
- порівнювати специфіку вивчення односкладних речень у закладах вищої та загальної середньої освіти.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	4	7	3	90	30	30			30		екзамен
Заочна	4	7	3	90	8	8			74		екзамен

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Синтаксис односкладного й неповного речення												
Тема 1. Двоскладні та односкладні речення в синтаксичній системі української мови.	7	2	2			3	10					8
Тема 2. Односкладні речення дієслівного типу і лінгводидактичний контекст їхнього викладання в ЗЗСО.	12	4	4			4	14	2	2			8
Тема 3. Іменний клас односкладних речень	6	2	2			2	10					7
Тема 4. Неповні речення в синтаксичній системі української мови та в лінгводидактичному контексті.	11	4	4			3	14	2	2			7
Тема 5. Реченнєві еквіваленти в синтаксичній системі	9	3	3			3	12					7

української мови.												
Разом за ЗМ 1	45	15	15			15	45	4	4			52
Змістовий модуль 2. Синтаксис простого ускладненого речення												
Тема 6. Просте ускладнене речення в синтаксисі української мови та в царині лінгводидактики	7	2	2			3	8					8
Тема 7. Речення з сурядними рядами словоформ	12	4	4			4	12	2	2			8
Тема 8. Речення з напівпредикативними зворотами та пояснювально-уточнювальними конструкціями	10	4	4			2	11	2	2			7
Тема 9. Речення з суб'єктивно-модальними формами.	7	2	2			3	7					7
Тема 10. Речення, ускладнене звертанням	9	3	3			3	7					7
Разом за ЗМ 2	45	15	15			15	45	4	4			37
Усього годин	90	30	30			30	90	8	8			74

3.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Просте речення в синтаксичній системі української мови	2
2	Односкладні речення дієслівного типу: означено-, неозначено- та узагальнено-особові конструкції	4 / 2
3	Безособові й інфінітивні речення.	2
4.	Односкладні номінативні речення.	4
5.	Неповні речення в синтаксичній системі української мови: контекстуальні, ситуативні та еліптичні конструкції.	3 / 2
6.	Реченнєві еквіваленти.	2
7.	Просте ускладнене речення в синтаксисі української мови. Речення з сурядним рядом словоформ.	4 / 2
8.	Речення, ускладнені напівпредикативними конструкціями.	4 / 2

9.	Вставні та вставлені конструкції як ускладнювальні компоненти простого речення.	2
10.	Прості ускладнені речення з частками, вигуками, звертаннями.	3
	РАЗОМ	30 / 8

3.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Односкладні речення у шкільній граматиці.	3 / 8
2	Односкладні речення номінативного типу в пареміях українського народу.	4 / 8
3	Односкладні речення та неповні конструкції в українській мові.	2 / 7
4	Функціонування нечленованих комунікатів у діалогічному мовленні.	3 / 7
5	Лінгвальний статус приєднувальних конструкцій.	3 / 7
6	Лінгвальний статус „вільних синтаксем”.	3 / 8
7	Однорідні члени речення і сурядні ряди словоформ.	4 / 8
8	Напівпредикативність та уточнення в структурі простого речення.	2 / 7
9	Обсяг і засоби вираження суб’єктивної модальності.	3 / 7
10	Апеляція в сучасній українській мові.	3 / 7
	Разом	30 / 74

4. Система контролю та оцінювання:

Види та форми контролю

Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів з курсу здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (екзамену).

Об’єктом оцінювання знань студентів є програмовий матеріал дисципліни, засвоєння якого перевіряється під час контролю.

Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних, уміння самостійно опрацьовувати тексти, складання конспекту, написання реферату, створення лінгвістичного словника, створення презентації, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю слугує перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу дисципліни, логіки та взаємозв’язків між окремими її розділами, здатність творчого використання набутих знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми, що впливає зі змісту дисципліни.

Методи оцінювання

Метод письмового контролю. Здійснюється за допомогою контрольних робіт, творів, диктантів, письмових завдань, які можуть бути короткочасними (15–20 хв.) і протягом усього заняття. Письмовий контроль відрізняється також глибиною діагностики.

Метод усного контролю. Усний контроль здійснюється шляхом індивідуального і фронтального опитування. При індивідуальному опитуванні викладач ставить перед студентом декілька запитань, при фронтальному – серію логічно пов'язаних між собою питань перед усією групою студентів. Правильність відповідей визначається викладачем і коментується. За підсумками контролю виставляються оцінки.

Метод тестового контролю. В основі такого контролю лежать тести – спеціальні завдання, виконання (чи невиконання) яких свідчить про наявність (або відсутність) у студентів певних знань, умінь.

Метод самоконтролю. Передбачає формування в студентів уміння самостійно контролювати ступінь засвоєння навчального матеріалу, знаходити допущені помилки, неточності, визначати способи ліквідації виявлених прогалин.

Засоби оцінювання

- контрольні роботи;
- тести;
- реферати;
- есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на занятті;
- завдання на мультимедійних засобах;
- законспектовані наукові праці;
- термінологічний словничок.
- контрольні диктанти.

5. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Оцінювання рівня та якості знань студентів здійснюється із врахування індивідуальних особливостей студентів і передбачає диференційований підхід в його організації.

Оцінку «відмінно» («А») отримують студенти, які набрали загальну суму балів 90–100 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- ґрунтовно засвоїли рекомендовані до кожної теми джерела та спеціальну літературу, вміють її використовувати для аргументації тих чи тих положень при розкритті змісту відповідної проблеми;
- виявили поглиблене розуміння актуальних проблем синтаксису односкладного речення та простих ускладнених конструкцій;
- вільно оперують фактологічною джерельною базою, оволоділи відповідною науковою термінологією, що передбачена при засвоєнні пропонованого курсу;
- регулярно, кваліфіковано з використанням матеріалів додаткової літератури брали участь у реферативних повідомленнях;
- знають правила пунктуації, виконують синтаксичний аналіз речення;
- глибоко опрацювали всі питання, які винесені на самостійне вивчення;

- виконали індивідуально-творчі завдання;
- глибоко розкрили питання підсумкового модуль-контролю.

Оцінку «добре» («В») отримують студенти, які набрали загальну суму балів 80–89 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- виявили обізнаність та частково засвоїли рекомендовані до кожної теми джерела та спеціальну літературу;
- знають правила пунктуації, виконують синтаксичний аналіз речення;
- в основному засвоїли матеріал, який дає можливість узагальнювати традиційну та нетрадиційну концепцію частин мови;
- продемонструвати знання фактичного матеріалу, частково володіють відповідною науковою термінологією;
- брали досить активну участь при обговоренні питань у реферативних повідомленнях;
- опрацювали питання самостійного вивчення;
- розкрили питання підсумкового модуль-контролю.

Оцінку «добре» («С») отримують студенти, які набрали загальну суму балів 70–79 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- виявили обізнаність та частково засвоїли рекомендовані до кожної теми джерела та спеціальну літературу;
- знають правила пунктуації, виконують синтаксичний аналіз речення;
- в основному засвоїли матеріал, який дає можливість розуміти синтаксис як один з розділів граматики;
- продемонструвати знання фактичного матеріалу, частково володіють відповідною науковою термінологією;
- розкрили, але не повністю питання підсумкового модуль-контролю.

Оцінку «задовільно» («D») отримують студенти, які набрали загальну суму балів 60–69 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- не повністю опанували матеріал, передбачений програмою курсу, мають досить поверхневі знання щодо проблем, які вивчалися;
- показали фрагментарну обізнаність щодо змісту питань, що розглядалися під час лекцій та на практичних заняттях;
- обмежилися опосередкованим вивченням наукових джерел та мінімальним опрацюванням рекомендованої літератури;
- пасивно поводити себе під час роботи на практичних заняттях, не виявили належних навичок і бажання до самостійної роботи;
- частково розкрили питання підсумкового модуль-контролю.

Оцінку «задовільно» («E») отримують студенти, які набрали загальну суму балів 50–59 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- показали фрагментарну обізнаність щодо змісту питань, що розглядалися під час лекцій та на практичних заняттях;
- обмежилися опосередкованим вивченням історичних джерел та мінімальним опрацюванням рекомендованої літератури;
- пасивно поводити себе на практичних заняттях, не виявили належних навичок і бажання до самостійної роботи;

• фрагментарно розуміються у питаннях, винесених на підсумковий модуль-контроль.

Оцінку «незадовільно» («FX») з можливістю повторного складання отримують студенти, які набрали загальну суму балів 35–49 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- не відвідували частину занять;
- пасивно поводити себе на практичних заняттях, не виявили належних навичок і бажання до самостійної роботи;
- не опрацювали рекомендованої літератури, у зв'язку з цим не орієнтуються в принципах аналізу простого ускладненого речення;
- не розкрили питання підсумкового модуль-контролю.

Оцінку «незадовільно» («F») з обов'язковим повторним курсом отримують студенти, які набрали загальну суму балів 1–34 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- не відвідували практичних занять;
- пасивно поводити себе під час роботи на практичних заняттях, не виявили належних навичок і бажання до самостійної роботи,
- не опрацювали рекомендованої літератури, у зв'язку з цим не орієнтуються і не знають принципів аналізу односкладного речення;
- не бажали відповідати на поставлені питання під час проведення практичних занять, фактично не засвоїли програму курсу;
- повністю не розкрили питання підсумкового модуль-контролю.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (<i>аудиторна та самостійна робота</i>)										Кількість балів (залікова робота)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль №2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T0	40	100
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6		

6. Рекомендована література

6.1.Базова (основна)

1. Баландіна Н. Ф. Українська мова. Розвиток ситуативного мовлення : 7-9 кл. : навч. посібн. Харків, 2010. 272 с. (Сучасна школа).
2. Біляєв О. Лінгводидактика рідної мови : навч.-метод. посібник. К. : Генеза, 2005. 180 с.
3. Вихованець І.Р. Граматика української мови. Синтаксис. К.: Либідь, 1993. 368с.
4. Вихованець І.Р. Нариси з функціонального синтаксису української мови. К.: Либідь, 1992. 224 с.
5. Голуб Н. Б. Метод проектів на уроці української мови в школі. Українська мова і література в школі. 2013. № 8. С. 15-19.
6. Гуйванюк Н. В., Агафонова А. М., Шабат-Савка С. Т. Синтаксис неповного речення. Еквіваленти речень : навчально-методичний посібник.Чернівці : Рута, 2007. 100 с.
7. Гуйванюк Н.В., Кардащук О.В., Кульбабська О.В. Синтаксис сучасної української мови: Схеми і таблиці. Чернівці, 2003. 160 с.
8. Загнітко А.П. Теоретична граматики української мови: Синтаксис. Донецьк: ДонНУ, 2001. 663 с.
9. Мельничук О.С. Розвиток структури слов'янського речення. К.: Наук. думка, 1996. 324 с.
10. Практичні завдання з синтаксису сучасної української мови : Односкладні речення / Укл. : Н. В. Гуйванюк, А. М. Агафонова, С. Т. Шабат. Чернівці: Рута, 2001. 51 с.
11. Слинько І.І., Гуйванюк Н.В., Кобилянська М.Ф. Синтаксис сучасної української мови. Проблемні питання. К.: Вища шк., 1994. 670с.
12. Сучасна українська літературна мова. Синтаксис / За ред. І.К.Білодіда. К.: Наук. думка, 1972. 516 с.
13. Шабат-Савка С. Т., Антофійчук А. М., Теслицька Г. І. Односкладні речення в сучасній українській мові: навчально-методичний посібник. Чернівці: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2021. 124 с.
14. Шабат-Савка С. Т., Максим'юк О. В., Шатілова Н. О. Пунктуація української мови : навчальний посібник. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2016. 240 с.
15. Шульжук К.Ф. Синтаксис сучасної української мови. К.: Альма-матер, 2004. 408 с.

6.2. Допоміжна

1. Бибик С.П. Оповідність в українській художній прозі : монографія. Київ – Луганськ : ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2010. 288 с.
2. Граматика сучасної української літературної мови: морфологія / за редакцією К. Г. Городенської. К. : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2017. 752 с.
3. Гуйванюк Н. В. Слово – Речення – Текст : [вибрані праці]. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2009. 664 с.
4. Гурко О. В. Категорія ствердження та її вираження в українській літературній мові : монографія. Дніпро : Ліра, 2017. 316 с.
5. Дудик П.С. Стилїстика української мови: навчальний посібник. К. : Академія, 2005. 368 с.
6. Завальнюк І.Я. Синтаксичні одиниці в мові української преси початку ХХІ століття: функціональний і прагмалінгвістичний аспекти: монографія. Вінниця: Нова книга, 2009. 400 с.
7. Зоріна Ю. Називний теми і називний уявлення в контексті сегментованих конструкцій поетичного і публіцистичного текстів : монографія. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2020. 214 с.
8. Калашник В. С. Людина та образ у світі мови : вибрані статті. Х. : ХНУ ім. В. Каразіна, 2011. 368 с.
9. Каранська М.У. Синтаксис сучасної української літературної мови: Навч. посібник. К.: НМК ВО, 1992. 396 с.
10. Костусяк Н. М. Структура міжрівневих категорій сучасної української мови : монографія. Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. 452 с.
11. Кульбабська О.В. Вторинна предикація у простому речення: монографія. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2011. 672 с.
12. Личук М. І. Структура та семантика синтаксично нечленованих одиниць в українській мові: монографія. К. : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2017. 386 с.
13. Навчук Г. В., Шинкарук В. Д. Формально-синтаксичні та функціонально-семантичні особливості окличних речень : монографія. Тернопіль : «Астон», 2007. 200 с.
14. Скаб М. С. Граматика апеляції в українській мові. Чернівці : Місто, 2002. 272 с.
15. Рабанюк Л.С. Генітивні речення в сучасній українській мові: автореф. дис. ... канд. філол. наук. Івано-Франківськ, 1998. 16 с.
16. Почепецька Т. Незакінчене висловлювання: номінативні та прагматичні аспекти. Наукова спадщина професора С.В. Семчинського і сучасна філологія. Зб. наук. пр. Ч.2. К.: Київський ун-т, 2001. С. 244-248.
17. Мельничук О.М. Український мовленнєвий етикет: синтаксично-стилістичний аспект: автореф. дис. ... канд. філол. наук. Чернівці, 2005. 20 с.

18. Мойсієнко А. Вставні конструкції, що вказують на спосіб об'єктивації думки. *Лінгвістичні студії*. Вип. 2. Ч.1. Донецьк: ДонНУ, 2003. С. 183-187.
19. Ткачук В. М. Категорія суб'єктивної модальності: монографія. Тернопіль: Підручники й посібники, 2003. 240 с.
20. Шабат-Савка С. Т. Категорія комунікативної інтенції в українській мові : монографія. Чернівці : „Букрек”, 2014. 412 с.
21. Шабат-Савка С. Т. Українськомовний питальний дискурс: монографія. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2019. 332 с.
22. Шевельов Ю. До питання про генезу та природу називних речень. Х.: Харківське історико-філологічне товариство, 2012. 135 с.
23. Шинкарук В. Категорії модусу і диктуму у структурі речення: Монографія. Ч., 2002. 272 с.

7. Інформаційні ресурси

1. Мова.info. Лінгвістичний портал. URL: <http://www.mova.info/>
2. Горох – українські словники. URL: <https://goroh.pp.ua/>
3. Довідник з української мови. URL: <http://javot.net/mova/glav.htm>
4. Електронний підручник з української мови. URL: <http://www.mova.info/pidruchn.aspx>
5. Культура мови на щодень : Довідково-інформаційна система / Інститут української мови НАН України. Київ. 2010. URL: <http://bit.ly/33ev57P>
6. Інститут української мови: <http://www1.nas.gov.ua/institutes/iuim/Pages/default.aspx>.
7. Український лінгвістичний портал: <https://www.ulif.org.ua/>.
8. Освітній проєкт «Мова – ДНК нації». URL: <https://ukr-mova.in.ua>
9. Офіційний сайт Української мови. URL: <http://ukrainskamova.at.ua>
10. Сайт Олександра Авраменка. URL: <http://xn--80aafnzkijm.xn--j1amh/>
11. Портал української мови та культури: <https://slovnyk.ua/>.
12. Ющук І. П. Практикум з правопису і граматики української мови. – К.: Освіта, 2012. 270 с. / Режим доступу: <https://ushchuk.files.wordpress.com/2013/09/d196.pdf>.
13. Підписки на електронні копії періодичних видань: <https://dyvoslovo.com.ua/>; <http://www1.nas.gov.ua/INSTITUTES/IUIM/E-LIBRARY/UKRAJINSKA-MOVA/Pages/default.aspx> та ін.
14. Доступ до електронних архівів і баз даних, що містить інформацію з питань українського синтаксису: <http://library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua>
15. Інститут української мови: <http://www1.nas.gov.ua/institutes/iuim/Pages/default.aspx>.
16. Шульська Н., Швирид Т. Робота редактора над пунктуаційними помилками у друкованих ЗМІ. Режим доступу: <http://esnuir.eenu.edu.ua/bitstream/123456789/13056/1/Shulska%20N.%2C%20Shvyryd%20T.pdf>.